

STONKA ZIEMNIACZANA (*LEPTINOTARSA DECEMLINEATA*) GROŹNY SZKODNIK ZIEMNIAKA

Leptinotarsa decemlineata: larwa L4 (po lewej) oraz dorosły chrząszcz (po prawej);
fot. <https://www.ior.poznan.pl/plik,3602,poradnik-sygnalizatora-ochrony-ziemniaka-pdf.pdf>.

Leptinotarsa decemlineata: chrząszcze żerujące na liściach i spowodowane przez nie uszkodzenia (po lewej)
oraz dorosłe chrząszcze żerujące na bulwie ziemniaka wraz ze spowodowanymi przez nie uszkodzeniami (po prawej);
fot. <https://spudsmart.com/top-contenders-for-potato-pests-and-diseases-across-canada-for-2022/> (po lewej)
i <http://www.bernardvanelegem.com/news/potato-beetle-and-how-tiny-little-bug-became-pest-species-0> (po prawej).

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Stonka ziemniaczana (*Leptinotarsa decemlineata*) jest chrząszczem szeroko rozpowszechnionym w wielu krajach Ameryki Północnej i Środkowej, niektórych krajach azjatyckich i w większości krajów europejskich, w tym w Polsce.

Dorosły chrząszcz długości ok. 10 mm, o żółtawym lub pomarańczowym zabarwieniu z 10 czarnymi paskami na pokrywach i nieregularnymi plamami na przedpleczu. U samca na ostatnim segmencie znajduje się delikatne wklęsnięcie. Jaja stonki są intensywnie żółte, długości 1,2 mm, składane w złożach na spodniej stronie liści ziemniaka. Ciało larwy, w zależności od stadium, o długości 1,0-15,0 mm z wyjątkiem czarnych nóg, głowy i tarczki zabarwione jest na czerwono. Poczworka barwy jednolicie pomarańczowoczerwone, długości 8-10 mm.

Rośliny żywicielskie

Główną rośliną żywicielską jest ziemniak (*Solanum tuberosum*), a ponadto stonka żeruje na pomidorze (*Solanum lycopersicum*), oberżynie (*Solanum melongena*) i dzikorosnących gatunkach z rodziny psiankowatych (*Solanaceae*).

Objawy występowania i szkodliwość

Larwy L1 żerując na roślinie wygryzają tylko małe otworki w liściu. Starsze larwy i postacie dorosłe niszczą liście od krawędzi do nerwu głównego, następnie zjadają ogonki liściowe a potem całe pędy. Najbardziej żarłoczne są dorosłe i larwy stadium L3 oraz L4, które po ogołoceniu rośliny z liści obgryzają pędy boczne i łodygi. Przy braku zielonych części roślin larwy te oraz dorosłe chrząszcze uszkadzają bulwy drążąc na ich powierzchni płaskie żerowiska. Stonka ziemniaczana jest poważnym szkodnikiem ziemniaka wywołując spadek w zbiorach od 30% do nawet 90%. Ponadto wywołuje straty w uprawach pomidora

i oberżyny obniżając plon i jakość owoców. W Polsce ma znaczenie przede wszystkim jako szkodnik ziemniaka.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

W warunkach polowych najważniejszym sposobem rozprzestrzeniania się dorosłych chrząszczy są ich przeloty. Na większy dystans szkodniki przenoszone są wraz z przesyłkami roślin gatunków żywicielskich, bulwami ziemniaka, owocami pomidora i oberżyny oraz na opakowaniach i środkach transportu. Zimujące w glebie chrząszcze mogą być przemieszczane wraz z glebą towarzyszącą materiałowi roślinnemu np. warzywom korzeniowym.

Wymagania fitosanitarne

Leptinotarsa decemlineata podlega obowiązkowi zwalczania (jest agrofagiem kwarantannowym) w określonych strefach chronionych wyznaczonych na terenie Unii Europejskiej. W Polsce nie jest to agrofag kwarantannowy, natomiast jest on agrofagiem regulowanym w przypadku eksportu ziemniaków do niektórych krajów.